

КОДЕКС УКРАЇНСЬКОГО МИСЛИВЦЯ

КОДЕКС УКРАЇНСЬКОГО МИСЛИВЦЯ

(етика, культура, самоврядування)

ПЕРША РЕДАКЦІЯ

Затверджено Всеукраїнським з'їздом
мисливських громадських об'єднань і підприємств

1 червня 2024 року

**з нагоди установа
Національного дня мисливства
та Дня пам'яті мисливців-захисників України**
із закликом до мисливців, мисливських об'єднань,
користувачів мисливських угідь та галузевих державних органів
дотримуватись принципів цього Кодексу

Рекомендовано

Громадською радою
при Державному агентстві лісових ресурсів України
Федерацією мисливських
та природоохоронних асоціацій Європи (FACE)
Міжнародною радою з полювання і охорони дикої природи (CIC)

Розроблено за ініціативи Громадської спілки «Всеукраїнська асоціація мисливців та користувачів мисливських угідь» (ВАМКМУ)

Упорядник і видавець Роман Микитюк,
директор ТОВ «Мисливське господарство «Веста М»

Кодекс українського мисливця

(етика, культура, самоврядування) від 01.06.2024, Редакція I.
Київ: Видавництво «ЕКО-інформ», 2024. 40 с.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Василь НОВИЦЬКИЙ – голова науково-технічної ради
ГС «Всеукраїнська асоціація мисливців та користувачів мисливських угідь»,
член Міжнародної ради з полювання та охорони дикої природи (CIC),
доктор сільськогосподарських наук;
Дмитро ЛЯЛЯЄВ – голова ГО «Українське мисливське товариство «ТУР»,
керівник мисливських культурних та релігійних проєктів;
Михайло КАЗИМИР – ГО МРК «Карпатське братство Діани»,
кандидат сільськогосподарських наук;
Ігор КАЛІНІЧЕНКО – президент ВГО «Федерація мисливського біатлону України»,
голова Комісії зі сталого ведення мисливського господарства Громадської ради
при Державному агентстві лісових ресурсів України;
Павло ХОЄЦЬКИЙ – професор кафедри лісівництва Національного лісотехнічного
університету України, доктор сільськогосподарських наук;
Іван ДЕЛЕГАН – доцент кафедри лісівництва Національного лісотехнічного
університету України, кандидат сільськогосподарських наук;
Володимир БОЙКО – голова первинної організації Львівської МО УТМР,
фахівець з менеджменту мисливського господарства;
Василь АПІЙ – голова правління ГО «Асоціація мисливців Закарпаття»,
судовий експерт з питань екології Міністерства юстиції України;
Олег НАСТАСЯК – член президії ГС «Всеукраїнська асоціація мисливців
та користувачів мисливських угідь», юрист;
Віктор КІМАКОВИЧ – «Галицький ловецький клуб»,
експерт з мисливської історії та культури;
Марія ВЛАСЕНКО – фахівчиня з історії та права, поетеса;
Роман НОВІКОВ – біолог, журналіст.

ПІДПИСАНТИ КОДЕКСУ УКРАЇНСЬКОГО МИСЛИВЦЯ

(перша редакція):

- Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація мисливців та користувачів мисливських угідь» (ВАНКУУ)
 - Федерація мисливського собаківництва України (ФМСУ)
 - Українське товариство мисливців і рибалок (УТМР)
 - Всеукраїнська громадська організація «Федерація мисливського біатлону України» (ФМБУ)
 - Громадська організація «Всеукраїнське об'єднання «Мисливці. Риболови. Біоохисники» (ГО «ВО «МРБ»)
 - Товариство лісівників України (ТЛУ)
 - Лісівнича академія наук України (ЛАНУ)
 - Громадська організація «Українське мисливське товариство «ТУР»
 - Громадська організація МРК «Карпатське братство Діани»
 - Громадська організація «Асоціація мисливців Закарпаття»
 - «Науково-виробнича проектна група «Мисливтехпроект»
 - ТОВ «Спеціалізоване мисливське підприємство «Рись»
 - ТОВ «Мисливське господарство «Веста М»
 - Фермерське господарство «Аміла»
- та інші.

Схвалено провідними національними
вищими навчальними закладами України
у сферах мисливського і лісового господарств,
природозбереження та продовольчої безпеки:

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Національний лісотехнічний університет України
Запорізький національний університет
Поліський національний університет**

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття про мисливство

1. Мисливство є фундаментальною основою мисливського господарства України.

2. Це виняткова та безальтернативна сфера діяльності, яку здійснюють в суспільних інтересах задля забезпечення екологічного, епізоотичного, продовольчого, економічного і загальнобезпекового благополуччя держави. Вона гармонійно поєднує охорону та збалансований розвиток довкілля з полюванням, має важливе історико-культурне, освітнє і рекреаційне значення.

3. Український мисливець (мисливиця) – особа, яка має посвідчення мисливця державного зразка і, дотримуючись чинних правових норм й усталених етичних цінностей, дбає про навколишнє середовище та займається мисливством.

4. Полювання здійснюється мисливцями відповідно до українського законодавства, ключових принципів Європейської Хартії полювання і біорізноманіття, інших ратифікованих Україною міжнародних правових актів, які регулюють мисливство, норм мисливської справедливості, мисливських заповідей, опираючись на етику та традиції викладені в цьому Кодексі. Усі мисливці зобов'язані культивувати і вдосконалювати морально-культурні надбання вітчизняного та європейського мисливства.

5. Запорукою становлення сучасного мисливства є діяльність громадських об'єднань (організацій, товариств, клубів тощо) і підприємств усіх форм власності, спрямована на поєднання колективних зусиль з метою забезпечення державної підтримки, суспільного сприйняття, сталого розвитку, екологічного балансу і безпеки довкілля, збереження й удосконалення мисливських етичних цінностей та традицій як частини нематеріальної культурної спадщини українського народу. Об'єднання спільних зусиль може бути реалізоване через створення неурядового інституту мисливського самоврядування загальнонаціонального рівня (Національної спілки).

6. Загальні терміни та визначення в цьому Кодексі вживають згідно із Законом України «Про мисливське господарство та полювання» й інших нормативно-правових актів, які охоплюють сфери мисливського господарства і полювання.

Стаття 2. Морально-культурні фундації мисливства

1. Мисливська етика – система координат, що формує сукупність правил добропорядності певної особи чи соціальної групи;

2. Мисливська мораль – духовно-культурний механізм регуляції норм сприйняття та поведінки осіб у ставленні один до одного, соціуму й довкілля;

3. Мисливські традиції – звичаї, обряди, церемонії та інші духовні елементи культури, що передаються від покоління до покоління, зберігаються упродовж тривалого часу і слугують регулятором суспільних відносин;

4. Мисливська культура – історично сформована сукупність цінностей, які характеризують соціальну групу й охоплюють спосіб життя, побут, релігію, мистецтво, традиції та інші матеріальні й духовні надбання;

5. Індивідуальна та колективна самоорганізація і самодисципліна мисливців.

Стаття 3. Мисливська справедливість

1. Поняття «мисливська справедливість» належить до норм поведінки і традицій, що складають основи честі або морально-етичний кодекс мисливця, а саме: полювання повинно проводитися в законний спосіб, не призводити до страждань тварин, бути відповідальним та слідувати принципам сталого ведення мисливського господарства, поваги до тварин і права дичини на порятунок, повного викорінення браконьєрства як ганебного явища, що дискредитує мисливську спільноту й не має з нею нічого спільного.

2. Соціальний аспект мисливської справедливості стосується гідної поведінки щодо всіх учасників полювання, членів товариства, мисливської спільноти та суспільства загалом.

Стаття 4. Тварини-помічники

1. Бажаними помічниками мисливця є собаки основних породних груп: хорти, спаніелі, гончаки, лайки, лягаві, норні, ретривери.

2. Мисливець, що є власником мисливської собаки, зобов'язаний мати на нього паспорт, родовід, ветеринарний паспорт з відмітками про обов'язкове щеплення. Сама тварина повинна бути таврована або чипована та мати польові дипломи.

3. Помічниками на полюванні також можуть бути ловчі чи підсадні птахи, їздові та інші тварини, яких власник утримує і використовує відповідно до чинного законодавства.

Розділ II

МОРАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ МИСЛИВЦЯ

Стаття 5. Екологічна обізнаність

1. Мисливець зобов'язаний бути належно обізнаним з біологією мисливських тварин, умовами їх існування та потребами, уміти визначати видову приналежність, стать і вік, знати види дичини, які занесені до Червоної книги України.

2. Мисливець постійно вдосконалює свої екологічні та мисливствознавчі знання, передає свій досвід початківцям і молодому поколінню, здійснює природоохоронну пропаганду.

Стаття 6. Захист довкілля

1. Мисливець дбає про природу, її відновлення й збереження для майбутніх поколінь.

2. Мисливець – головний супротивник браконьєрства, сумлінний захисник природи і, за необхідності, перший помічник егеря та інших посадових осіб користувача мисливських угідь, природо- і правоохоронних органів скрізь, де він проживає, подорожує, працює або полює.

3. Мисливець проявляє свідомість, дотримується вимог пожежної безпеки в угіддях, запобігає випалюванню сухою, бере активну участь у боротьбі з наслідками стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій.

4. Якщо мисливець виявив пораних, хворих чи загиблх тварин, він невідкладно повідомляє про це егерську, місцевий осередок санітарно-епідеміологічної служби або органи місцевого самоврядування.

5. Мисливець добре обізнаний у мисливському та природоохоронному законодавстві, у змозі ідентифікувати правопорушення й екологічні злочини проти довкілля, намагається всіляко запобігти їм, негайно попереджає про їх скоєння користувача мисливських угідь, природо- і правоохоронні органи, місцеву владу.

Стаття 7. Дбайливе господарювання

1. Мисливець за потреби долучається до системи мисливськогосподарських заходів, які здійснює користувач мисливських угідь, облаштовує, використовує та утримує в належному стані біотехнічні й інші мисливські споруди. Під час будівництва таких споруд звертає увагу на їх естетичність і доцільність, органічне поєднання з довкіллям.

2. Мисливець за необхідності бере участь у заготівлі кормів та підгодівлі мисливських тварин у зимово-весняний період, допомагає утримувати біотехнічні споруди в належному стані відповідно до технічних і санітарних рекомендацій.

3. Беручи участь в мисливськогосподарських заходах, мисливець керується принципами гармонійного поєднання сільського, лісового, водного та мислив-

ського господарств. Дбаючи про захист дичини і довкілля, співпрацює з власниками та орендарями земель, а також з лісівниками й аграріями, запобігає заподіянню шкоди угіддям, оберігає громадське майно, своєю поведінкою створює атмосферу цілковитого взаєморозуміння і взаємодії, досконало володіє та ділиться інформацією із зацікавленими сторонами про обопільну користь від охорони тваринного світу, збереження біорізноманіття, а також від реалізації біотехнічних заходів загальної чи обмеженої дії.

Стаття 8. Освіченість та соціальна активність

1. Мисливець завжди намагається бути компетентним і відповідальним, всебічно поглиблює свої знання, зокрема щодо галузевої політики, економіки та культури.

2. Мисливець, зокрема голова первинного колективу, – освічений і соціально активний на місцевому, регіональному та всеукраїнському рівнях, цікавиться галузевими новинами й принагідно їх розповсюджує, бере участь у формуванні мисливського господарської і екологічної політики на всіх щаблях, особисто знайомиться та підтримує конструктивний діалог серед керівництва й працівників профільних органів виконавчої влади, а також місцевого самоврядування, та, за необхідності, активно взаємодіє з ними на благо мисливській спільноті й галузі.

3. Мисливець постійно підвищує свій фаховий і культурний рівень через участь у тематичних конференціях, форумах тощо, читаючи фахову літературу та періодичні видання; активно виступає на різних платформах, в тому числі у соціальних мережах.

4. Мисливець знає про досягнення українського мисливства і гідно представляє його в суспільстві та серед мисливців інших країн, дбає про позитивний імідж полювання, своїми діями послідовно сприяє формуванню схвальної суспільної думки про місцевих мисливців і мисливську спільноту України в цілому, у контактах з громадськістю популяризує знання про етику і культуру мисливства, висвітлює його користь для довкілля й соціуму, намагається знайти та підтримує одностайності, особливо серед молоді.

Стаття 9. Просвітництво і робота з молоддю

1. Мисливець постійно приділяє час просвітництву, зокрема у своєму оточенні (рідні, знайомі, сусіди, колеги, соціальні мережі т.д.).

2. Мисливець усіляко дбає про соціальне, культурне й екологічне виховання молоді, прищеплює їй мисливську мораль, етику і традиції, шанобливо надає поради мисливцям-початківцям.

Стаття 10. Оборона держави та підтримка громадян

1. Мисливець у разі зовнішньої військової загрози надає Силам безпеки й оборони України запитувані послуги з інформування, картування, провідництва, наявні спеціальні засоби переміщення, стеження, ураження тощо. Ураховуючи обставини, власні здібності, вік і стан здоров'я, негайно мобілізується до лав Сил безпеки й оборони України, а в разі відсутності такої можливості – у порядку

колективної або індивідуальної самоорганізації стає на захист незалежності та територіальної цілісності України.

2. Мисливець не залишає в біді громадян, де б він і з якою метою не перебував, є належно обізнаним з основами аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в екстремальних умовах, надання першої долікарської допомоги людям, домашнім і диким тваринам.

3. Мисливець відповідально ставиться до проблем місцевих громад та намагається брати участь у їх вирішенні.

Розділ III

МИСЛИВСЬКА ЕТИКА

Стаття 11. Законотрухняність і добротпорядність

1. Мисливець – добротпорядна людина, що дотримується свого слова, уникє конфліктів, не завдає ніколи й нікому умисної шкоди.

2. Мисливець діє тільки відповідно до чинного мисливського і природоохоронного законодавства, мисливських заповідей, норм мисливської справедливості, дотримується положень цього Кодексу, статутів свого товариства та Національної спілки.

3. Сучасний мисливець не шукає матеріальної вигоди в полюванні, оскільки воно не може бути засобом її досягнення, найбільшу втіху він отримує від активного відпочинку на лоні природи, набуття корисного досвіду та задоволення від спілкування з однодумцями.

Стаття 12. Етикет

1. Мисливець – завжди ввічливий з організатором, розпорядником, учасниками полювання і стажерами, а також з представниками контролюючих органів, опонентами та пересічними громадянами у всіх сферах своєї життєдіяльності.

2. Мисливець дбає про дружню атмосферу в колективі, своєю поведінкою демонструє принципи рівності серед членів мисливської спільноти.

3. Мисливець уникає суперечок щодо добутих трофеїв. Якщо виникають спори, їх вирішують в дружній атмосфері відповідно до загальноприйнятих правил і традицій, положень цього Кодексу, статутів свого товариства та Національної спілки.

4. Мисливець відповідально ставиться до своїх обов'язків, а також до майна мисливського господарства, бере посильну участь у всіх організаційних заходах, виконує вказівки користувача мисливських угідь, розпорядника полювання, зважає на поради старших та більш досвідчених мисливців.

5. Виняткову пошану і підтримку мисливець виявляє до жінок, літніх, а також до людей з інвалідністю та інших, які не можуть брати рівноцінну участь у полюванні.

Стаття 13. Повага до довкілля і тварин-помічників

1. Присутність і поведінка мисливця у угіддях жодним чином не повинна завдавати шкоди довкіл्लю.

2. Мисливець не полює під час повеней, пожеж та інших стихійних лих.

3. Мисливець визнає мисливську собаку (птаха) своїм помічником, дбає про його безпеку під час полювання, піклується та стежить за задоволенням його потреб, не змушує виснажуватися; забезпечує літньому помічникові належні умови утримання і спокійну старість.

Стаття 14. Поводження зі зброєю та дичиною

1. Володіння зброєю покладає на мисливця особливу відповідальність, тому він завжди дбає про безпечне користування нею і боеприпасами; полює з перевіреною та справною зброєю, усвідомлює свої знання і навички та вважає своїм обов'язком їх удосконалювати.

2. Мисливець використовує дозволені мисливську зброю та набої, відповідні конкретному виду полювання, дотримується встановлених вимог і правил техніки безпеки.

3. Під час полювання мисливець завжди зберігає самоконтроль, не дозволяє своєму азарту перерости в непоміrkованість.

4. Мисливець утримується від пострілу в умовах, що викликають сумніви з погляду його ефективності, етичного добування або добирання дичини; не стріляє у птахів, що не летять, у звірів, які відпочивають, а також за обставин, що позбавляють тварин можливості втечі із зони пострілу.

5. Мисливець зобов'язаний перевіряти результативність своїх пострілів та роботи ловчих собак чи птахів, добрати поранену дичину і якнайшвидше припинити її страждання гуманним способом.

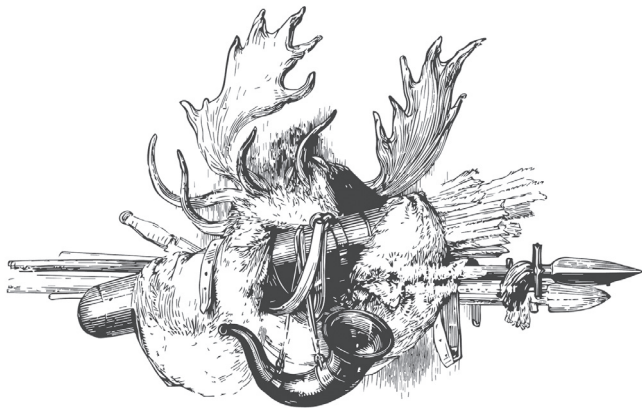
Стаття 15. Шана до добутої дичини

1. Повага та гідне ставлення до добутих тварин демонструють етичність і культуру мисливця.

2. Мисливець шанобливо ставитися до добутої дичини – не кидає її, не кепкує, не наступає й не переступає, правильно тримає та переносить.

3. Мисливець вшановує добуту дичину відповідними обрядами, мелодією мисливського рогу, зніманням головного убору.

4. Мисливець також поважає трофеї, належно їх зберігає, за можливості представляє для оцінки, гідно демонструє на мисливських виставках, заходах присвячених культурі та традиціям полювання, з освітньою метою тощо.

Розділ IV

МИСЛИВСЬКА КУЛЬТУРА

Стаття 16. Особливості та елементи культури

1. Основні риси мисливської культури полягають в інтегральних інтенціях, які складають духовну основу української мисливської спільноти і забезпечують її подальший всебічний розвиток.

2. Ключові складники мисливської культури базуються на національній самосвідомості, одязі й амуніції, зброї, спеціальній термінології, текстах присвяті заповідей, духових сигналах, літературі, живописі, численних традиціях та релігійності.

Стаття 17. Термінологія

1. Використовувати спеціальну термінологію (мисливську мову), глибоко вкорінену в традиції, є обов'язком усіх мисливців. Вона є важливим елементом галузевої культури та вирізняє мисливців з-поміж інших соціальних груп. Мова містить широкий спектр лексики, що стосується природного середовища, управління полюванням, мисливських тварин, собаківництва, соколярства, зброї, амуніції, аксесуарів, одягу, традицій.

2. Мисливці не вживають висловів, в основі яких лежать слова на кшталт «вбивство», «здохнути», «вмерти», «кров», «підвішувати», «товстий» і т.п. Натомість використовують наступні словозміни: «добування», «упасти», «згаснути», «багро», «приторочувати», «пишний» тощо. За такими принципами вишукуються або формуються й інші мисливські терміни.

3. Мисливці віддають перевагу вжитку традиційних мисливських привітань, як то «З полем!», «Много стріч!» та іншим історично або регіонально усталеним формам.

Стаття 18. Сигнали

1. Мисливські сигнали – короткі музичні твори виконані на мисливських рогах, горнах і т.п., є невід'ємною частиною мисливських традицій. Вони складають надійну систему соціальної комунікації, їх використання слугує для вдосконалення організації колективних полювань, підвищення їхньої безпеки та музичного оформлення.

2. Використання сигналів під час колективного полювання призначене для спілкування мисливців між собою, з групою чи колективом, вшановування вправних стрільців і впольованої дичини. Сигнали інформують учасників про лови, види добутих тварин, роблять полювання організованим, відкритим та безпечним.

3. Мисливські сигнали поділяють на:

1) загальні: збірка, привітання, кінець ловам, галялі (урочиста фанфара), гощення (трапеза);

2) інформаційно-комунікаційні: сигнали на ловах («Усім!», «На лови!», «Не стріляти в бік нагінки!», «Розряджай зброю!», «Збірка стрільців», «Ви де?», «Відповідь», «Допомога», «Дичина впала») та сигнали нагінки (загону) – «Нагінка вперед», «Ліве крило нагінки», «Праве крило нагінки», «Середина нагінки», «Зімкнути крила нагінки», «Тиснути голосно», «Тиснути тихо», «Вирівнятись», «Нагінка в котлі», «Нагінка назад», «Стій!», «Збірка нагінки», «Збірка мисливців», «Збірка собак»;

3) сигнали покоту: «Зубр¹ (ведмідь, вовк, рись, лось, олень, лань, козиця, муфлон, кабан, козуля, лис, борсук, заєць, кріль, фазан, хижак, перо) на покоті!».

4. Для кожного гатунку (виду) дичини є загальноприйнятий сигнал (див. додаток 5), який слухають зі знятим головним убором.

Стаття 19. Традиції

1. Основними мисливськими традиціями є:

- 1) Збірка (збір, шиккування мисливців);
- 2) Злам (способи шанування);
- 3) Покот (викладка дичини);
- 4) Посвята;
- 5) Пасовання на ловця (відзначення мисливця);
- 6) Помазання;
- 7) «Заклучна загінка»;
- 8) «Мисливський суд» тощо (див. додаток 1).

Стаття 20. Релігійність

1. Мисливство і Церква споконвічно пов'язані духовними та історико-культурними зв'язками, які важливо відновлювати й примножувати.

2. Віросповідання, зокрема християнське, разом із вшануванням святих небесних покровителів мисливства мають відігравати належну роль у формуванні світогляду сучасного мисливця, впливати на морально-етичні аспекти його життя, особистісне відношення до довкілля та дичини.

3. Мисливські колективи повинні прагнути до організації духовного наставництва і молитовної підтримки в особах спеціально призначених капеланів або священнослужителів місцевих приходів, а мисливські громадські організації та Національна спілка – всіляко сприяти розбудові інститутів мисливського капеланства при основних християнських Церквах.

4. За духовного наставництва священнослужителів мисливські колективи та організації обирають небесних покровителів, яким віддають належну шану у визначені церковним календарем й інші дати, молитовно просять про підтримку в добрих починаннях і повсякденному житті, поминання спочилих мисливців, заступництво на полюванні, а також дякують по його завершенні.

5. Святого покровителя загальнонаціонального рівня призначають керівні органи найчисельнішої за кількістю вірян християнської Церкви України з числа міжконфесійно шановних постатей.

Примітка: ¹ – Тут і надалі види тварин, які занесено до Червоної книги України, добувати заборонено.

6. Серед небесних покровителів мисливців, найвідомішими є:
 - 1) арх. Михаїл (вшанування 8 листопада);
 - 2) св. Євстахій Плакида (вшанування 20 вересня);
 - 3) св. Губерт Льєзький (вшанування 3 листопада);
 - 4) св. Георгій Побідоносець / Юрій Змієборець (вшанування 23 квітня);
 - 5) св. благовірний князь Ярослав Мудрий (вшанування 20 лютого);
 - 6) св. Баво – покровитель соколярів (вшанування 1 жовтня);
 - 7) св. Себастьян – покровитель стрільців (вшанування 18 грудня) та інші.

7. День святого покровителя мисливського колективу за церковним календарем – знаменна дата для його членів. До неї присвячують подячні богослужіння, проводять збори, благодійні та екологічні заходи, організовують фестивали, урочисті ходи, посвяту прапорів і хоругв мисливських організацій, інші культурні події, долучають до них духовенство, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, молодь і всіх охочих.

8. Під час відзначення Національного дня мисливства на районних, обласних та всеукраїнському рівнях подячне богослужіння відправляють усім небесним покровителям заявлених колективів і організацій, а також святому визначеному частиною п'ятою цієї статті.

9. Духовних осіб принагідно запрошують на всі інші святкові й урочисті мисливські заходи, що здійснюються впродовж року на місцевому та вищих рівнях.

Стаття 21. Мисливські заповіді

(Основи мисливської честі)

1. Оберегай і люби природу, де б ти не був та чим не займався.
2. Будь свідомим представником свого колективу, товариства та гідним членом Національної спілки. Пам'ятай, що тільки за допомогою товариства, Національної спілки й активної участі її членів ти зможеш захистити та розбудувати мисливську галузь і одержати все бажане для мисливця.
3. Твердо пам'ятай про свої обов'язки перед колективом, товариством та Національною спілкою, знай їхні статuti, цей Кодекс, закони та правила полювання.
4. Охороняти свої угіддя та захищати інтереси товариства і Національної спілки – обов'язок кожного українського мисливця.
5. Вчасно сплачуй членські внески. Цікався та стеж за цільовим використанням твоїх коштів. Відстоюй справедливість всіма законними способами у разі виявлення будь-яких зловживань.
6. Трудова участь в колективі – обов'язкова. Окрім визначених статутом товариства винятків, ігнорувати або компенсувати її грошима неприйнятно.
7. Відвідуй усі засідання колективу й організовані зібрання мисливської спільноти, в тому числі з'їзди, мітинги та демонстрації, бери участь у відзначенні галузевих урочистих і пам'ятних дат.
8. Сумлінно виконуй усі розпорядження та прохання голови колективу, представників товариства і Національної спілки.
9. Мисливські суперечки першочергово розв'язуй в своєму колективі, товаристві та Національній спілці у зазначеній послідовності.

10. Уважно слідкуй за новинами в товаристві й Національній спілці, політичними подіями в галузі, передплачуй мисливську пресу та публікуйся сам. Не будь пасивним користувачем соціальних мереж. Пам'ятай – без живого слова не захистиш і не розбудуєш свою галузь.

11. Полювання – не розвага. Цінуй відчуття благосного єднання з природою, бо то дар – у нім користь для тіла і втіха для душі.

12. Із товаришами та опонентами завжди поведься ввічливо, а зі зброєю – обережно.

13. На колективних полюваннях дисципліна важливіша за результат. Накази голови та розпорядника виконуй беззастережно, шануй старших і жінок.

14. Ніколи не стріляй у дичину поза відстанню надійного пострілу, в місцях, де її напевно не зможеш дістати, а також в ту, що прямує або знаходиться ближче до сусіднього «номера». Не добувай більше дозволеного та понад етичну норму споживання.

15. Пам'ятай – полювання приносить суспільну користь. Щоразу турбуйся про те, щоб вона була не тільки для тебе, а й для інших.

Стаття 22. Національний день мисливства

1. На підтримку ініціативи галузевих громадських об'єднань та користувачів мисливських угідь, зважаючи на їхній вагомий внесок у розвиток мисливського господарства, охорону і відтворення державного мисливського фонду, зміцнення обороноздатності України, цим Кодексом установити всеукраїнське свято працівників та спільчан мисливського господарства – Національний день мисливства, яке відзначати щорічно в першу суботу червня.

2. Національний день мисливства – всеукраїнська дата єднання мисливців, мисливських колективів, працівників мисливської та супутніх галузей.

3. До святкування Національного дня мисливства присвячують урочисті збори колективів, організовують біотехнічні, природоохоронні та благодійні заходи, богослужіння, мисливські фестини, урочисті ходи, посвяту прапорів і хоругв мисливських організацій, відзначення нагородами, різноманітні культурно-розважальні події. До них долучають представників органів державної влади та місцевого самоврядування, молодь, членів родин учасників і всіх охочих.

4. На селищних, міських, районних, обласних і всеукраїнському рівнях публічні святкування Національного дня мисливства рекомендовано супроводжувати богослужіннями, доброчинними та просвітницькими заходами, з виконанням національних мисливських гімну і маршу та одяганням парадного однострою.

Стаття 23. День пам'яті мисливців-захисників України

1. На підтримку ініціативи галузевих громадських об'єднань, мисливців-ветеранів, родин загиблих на війні мисливців, зважаючи на вагомий внесок останніх в оборону, захист суверенітету і територіальної цілісності України, цим Кодексом установити День пам'яті мисливців-захисників України, який відзначати щорічно в першу неділю березня.

2. У рамках вшанування вічної світлої пам'яті полеглих мисливців-захисників України звершувати загальні поминальні заходи, урочисті покладання квітів до могил та пам'ятників, заупокійні богослужіння, проводити збори колективів, творчі зустрічі тощо.

3. До заходів запрошують членів родин загиблих героїв, ветеранів, представників органів державної влади і місцевого самоврядування, молодь та інші зацікавлені верстви населення.

4. На селищних, міських, районних, обласних і всеукраїнському рівнях публічні відзначення Дня пам'яті мисливців-захисників України рекомендовано супроводжувати обов'язковими заупокійними богослужіннями, добродійними та просвітницькими заходами з одяганням національного парадного однострою.

Стаття 24. Прапори та хоругви

1. Прапори колективів та їхніх об'єднань, а також хоругви з образами святих покровителів є найважливішими матеріальними символами, що вирізняють та водночас об'єднують мисливські товариства, підвищуючи їхній престиж в суспільстві.

2. Прапор вимагає поваги і шани. Гідне поводження з прапором повинно включати його належну презентацію під час церемоній, урочистостей та інших заходів присвячених мисливству.

3. Кожному громадському об'єднанню мисливців у формі первинного колективу, клубу, товариства, організації тощо бажано мати власні прапор та хоругву з етичними зображеннями і написами, які ідентифікують та передають основну інформацію про спільноту.

Стаття 25. Вбрання

1. У повсякденному житті бажано носити побутовий одяг з елементами галузевої тематики, які сигналізують оточенню про приналежність до мисливської когорти.

2. На полювання варто одягатися в естетичне мисливське вбрання на свій смак і потреби.

3. Під час офіційних мисливських заходів і урочистостей рекомендовано носити національний парадний однострій.

4. Для утвердження мисливської національно-культурної ідентичності установити зразки Національного мисливського парадного однострою, опис яких є додатком 2 до цього Кодексу.

Стаття 26. Гімн

Для утвердження мисливської національно-культурної ідентичності установити Національний мисливський гімн, текст та партитура якого є додатком 3 до цього Кодексу.

Стаття 27. Марш

Для утвердження мисливської національно-культурної ідентичності установити Національний мисливський марш, партитура якого є додатком 4 до цього Кодексу.

Розділ V

САМООРГАНІЗАЦІЯ І САМОДИСЦИПЛІНА

Стаття 28. Установчі положення

1. Належні індивідуальна самоорганізація й самодисципліна мисливця є запорукою формування відповідних колективних чеснот і навпаки, тому нерозривно та обопільно пов'язані між собою.

2. Задля формування і розвитку таких якостей мисливські колективи мають добровільно дотримуватися загальноприйнятих норм мисливської справедливості, а також основних положень цього Кодексу, в тому числі у частині створення та діяльності дисциплінарних комісій.

3. Контроль за знанням і дотриманням мисливцями положень цього Кодексу та виконанням постанов дисциплінарних комісій, покладається на голів, старійшин, членів дисциплінарних комісій первинного колективу, керівників відповідних органів чи організацій вищого рівня, підприємств тощо, гласними зборами чи іншими статутними рішеннями яких було прийнято цей Кодекс в якості одного з керівних документів своєї діяльності.

Стаття 29. Утворення та функціонування дисциплінарних комісій

1. Дисциплінарні комісії первинних колективів, районних, обласних організацій чи всеукраїнських рад громадських об'єднань, а також регіональних підрозділів та Вищої дисциплінарної комісії Національної спілки формують і функціонують відповідно до законодавства, власних статутів, рішень президій або загальних зборів.

2. До складу дисциплінарних комісій делегують голів колективів, старійшин, ветеранів, високоосвічених та інших авторитетних мисливців у складі не менше трьох осіб. Висунення, обрання і відкликання кандидатур голови, секретаря та членів дисциплінарних комісій здійснюють відкрито.

3. Основні функціональні завдання дисциплінарних комісій полягають у розгляді дисциплінарних проступків, внутрішніх спірних питань і непорозумінь, заведенні дисциплінарних санкцій, екзаменуванні порушників та новачків на знання галузевої нормативно-правової бази, статуту свого товариства, положень цього Кодексу тощо.

4. Деталізовану класифікацію дисциплінарних проступків, пропорційне застосування санкційних норм та, за потреби, черговість розгляду дисциплінарних проступків органами мисливського самоврядування вищого рівня здійснюють дисциплінарні комісії первинних колективів, районних, обласних осередків чи всеукраїнських рад громадських об'єднань, а також регіональних підрозділів та Вищої дисциплінарної комісії Національної спілки в зазначеній послідовності.

Стаття 30. Дисциплінарні проступки

1. Дисциплінарний проступок – індивідуальне чи групове порушення загальних, господарських або внутрішньокolleктивних писаних чи неписаних норм дисципліни, моралі й етики мисливства, правил полювання, поводження в угідях, колективі тощо незалежно від наявності в такому проступку ознак адміністративного або кримінального правопорушення.

2. Дисциплінарними проступками можуть вважатися будь-які прояви неповаги до людей, тварин-помічників та довкілля – від нехтування етичними принципами й традиціями мисливства, нецензурної лайки, провокування словесного конфлікту, поширення наклепу тощо до вчинення кримінального злочину під час полювання, у колективі чи повсякденному житті.

3. Незначні та несистематичні порушення мисливської дисципліни, традицій, установлених розпорядником умов полювання тощо не вважаються дисциплінарним проступком та, за необхідності, розглядаються на «Мисливському суді» у порядку визначеному пунктом восьмим додатку 1 цього Кодексу.

Стаття 31. Дисциплінарні санкції

1. Дисциплінарні санкції можуть застосовуватися у формах попередження, догани, трудової або матеріальної повинностей, тимчасового чи довічного виключення з членів первинного колективу або товариства, клопотання перед користувачем угідь про тимчасову чи довічну невидачу дозволів на добування мисливських тварин, клопотання перед відповідним органом виконавчої влади про вилучення посвідчення мисливця тощо.

2. Процедури застосування дисциплінарних санкцій та оформлення відповідних клопотань здійснюють первинні колективи, вищестоящі керівні підрозділи, громадські об'єднання та підприємства відповідно до законодавства, власних статутів, рішень президій, рад або загальних зборів.

3. Наставники, які опікувалися та рекомендували до прийняття в колектив мисливця-початківця, підпадають на рівні з ним під персональні дисциплінарні санкції впродовж стажування (зі зброєю чи без) та першого року полювання в якості повноцінного члена колективу.

4. Невиконання мисливцями постанов дисциплінарних комісій, наявність адміністративного або кримінального правопорушення в дисциплінарному проступку, а також ознак його зумисного чи групового вчинення, суттєво обтяжують ступінь дисциплінарних санкцій.

5. У разі виявлення ознак адміністративного або кримінального правопорушення в дисциплінарному проступку, дисциплінарна комісія, голова та члени колективу вживають вичерпні заходи зі сприяння фіксації і розкриттю злочину та притягнення правопорушників до відповідальності згідно із чинним законодавством.

6. Порушення мисливцями та їхніми колективами громадського порядку, публічне паплюження образу українського мисливця під час культурних заходів, відзначення урочистих і пам'ятних дат тощо, прирівнюється до злісного браконьєрства скоєного самостійно чи за попередньою змовою групи осіб та тягнуть за собою найсуворіші дисциплінарні санкції.

Розділ VI

МИСЛИВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 32. Основи самоврядування

1. Мисливці, громадські об'єднання і підприємства усіх форм власності, щоб досягнути спільних цілей зі збереження та розвитку українського мисливства, мають неухильно прагнути до об'єднання колективних зусиль в неурядовому інституті мисливського самоврядування загальнонаціонального рівня, який на засадах рівноправності виступатиме гарантом відстоювання свобод і реалізації законних інтересів усіх його членів у внутрішньо- та зовнішньополітичній правовій, економічній, екологічній, соціальній і культурній площинах на державному рівні.

2. Мисливське самоврядування ґрунтується на принципах виборності, гласності, обов'язковості для виконання мисливцями, їхніми об'єднаннями і користувачами угідь, рішень органів мисливського самоврядування, підзвітності, заборони втручання органів самоврядування в господарську діяльність користувачів мисливських угідь.

3. Брати участь у роботі органів мисливського самоврядування та бути обраними до їх складу мають право виключно українські мисливці.

Стаття 33. Завдання самоврядування

1. Створення і підтримка сприятливих соціально-політичних умов для розвитку українського мисливства та його самоврядних повноважень;

2. Утворення мисливських ревізійних і дисциплінарних комісій та забезпечення їх функціонування, сприяння становленню принципів самоорганізації і самодисципліни мисливської спільноти;

3. Внесення пропозицій щодо формування і реалізації державної політики у галузі мисливського господарства та полювання;

4. Контролювання дотримання законодавства в галузі мисливського господарства та полювання;

5. Забезпечення відкритості інформації про мисливське господарство;

6. Проведення науково-освітньої та культурно-просвітницької суспільної діяльності у сфері мисливського господарства та полювання тощо.

Стаття 34. Організаційні форми

1. Організаційними формами мисливського самоврядування можуть бути регіональні конференції і Рада мисливців області, міста Києва, Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, Рада мисливців України, З'їзд мисливців України.

2. Мисливське самоврядування здійснюється через діяльність конференцій та рад мисливців, ревізійних і дисциплінарних комісій, Вищої дисциплінарної комісії мисливців, Вищої ревізійної комісії мисливців, Ради мисливців України, З'їзду мисливців України.

3. Функціонування та діяльність органів мисливського самоврядування визначаються окремими положеннями, які затверджує З'їзд мисливців України.

Стаття 35. Неухильність виконання рішень

1. Рішення З'їзду мисливців України і Ради мисливців України є обов'язковими до виконання українськими мисливцями, мисливськими громадськими об'єднаннями та користувачами мисливських угідь, окрім виключень визначених частиною другою статті 32 Кодексу.

2. Рішення конференцій і рад мисливців регіонів є обов'язковими до виконання мисливцями, їхніми об'єднаннями та користувачами мисливських угідь, адреси реєстрації яких знаходяться у відповідній області та відомості про яких внесено до Єдиного реєстру мисливців України, іншої законодавчо чи нормативно визначеної інформативної бази.

3. Рішення органів мисливського самоврядування набирають чинності з дня їх прийняття, якщо інші строки не передбачені окремими постановами або нормативно-правовими актами.

Розділ VII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Кодекс набуває чинності з 1 січня 2025 року.

2. Розділи V і VI цього Кодексу набувають чинності з прийняттям обґрунтованих норм українського законодавства або з моменту створення неурядового інституту мисливського самоврядування загальнонаціонального рівня та в шестимісячний строк мають бути переглянуті.

3. Колективи мисливців, товариства, галузеві громадські об'єднання і підприємства усіх форм власності можуть приймати цей Кодекс в якості одного з керівних документів своєї діяльності в порядку визначеному частинами другою та третьою статті 28 Кодексу.

4. Уповноваженими учасниками підписання Кодексу є його розробники в особі галузевих інститутів громадянського суспільства та сторони, що долучилися.

5. Норми Кодексу за потреби можуть переглядатися у встановленому порядку.

6. Право вносити пропозиції і доповнення до Кодексу мають українські мисливці, його підписанти та автори, профільні інститути громадянського суспільства, підприємства, установи, центральні органи виконавчої влади, яке реалізується шляхом звернення до його підписантів.

7. До перегляду Кодексу можуть бути залучені інші сторони, за результатами відкритого голосування підписантів простою більшістю голосів.

8. Подальший перегляд Кодексу здійснювати за потреби, але не рідше одного разу на п'ять років – у першу суботу червня, в рамках відзначення Національного дня мисливства на всеукраїнському рівні, за погодженням з його підписантами простою більшістю голосів.

9. Для розгляду поданих пропозицій і доповнень до Кодексу його підписанти зобов'язані організовувати всеукраїнський з'їзд.

10. Додаток 1 визначений статтею 19 Кодексу є невід'ємною його частиною.

11. Додаток 2 визначений статтею 25 Кодексу є невід'ємною його частиною зі збереженням авторських прав.

12. Додаток 3 визначений статтею 26 Кодексу є невід'ємною його частиною зі збереженням авторських прав.

13. Додаток 4 визначений статтею 27 Кодексу є невід'ємною його частиною зі збереженням авторських прав.

14. Додаток 5 визначений статтею 18 Кодексу є невід'ємною його частиною.

ДОДАТКИ

ДО КОДЕКСУ УКРАЇНСЬКОГО МИСЛИВЦЯ

Додаток 1

ОСНОВНІ МИСЛИВСЬКІ ТРАДИЦІЇ

1. Збірка

1) збірка мисливців, розпочинаючи колективне полювання, дає можливість виконати формальні процедури в урочистій обстановці (рис. 1);

2) збірку мисливців проводить керівник (голова колективу, розпорядник полювання); відтворюють сигнал «Збірка»; мисливці шикуються навпроти, сигналісти стають праворуч, а помічники й нагоничі ліворуч від керівника полювання;

3) після того, як учасники полювання вишикувалися для збірки, лунає сигнал «Привітання», який заслуховують зі знятими головними уборами, керівник полювання вітає мисливців, помічників та гостей, повідомляє про видову приналежність, чисельність і стать внесеної в план добування дичини, нагадує правила техніки безпеки, доводить умови та особливості використання мисливських сигналів і тварин-помічників, повідомляє про особу, відповідальну за аптечку, надає іншу інформацію, пов'язану з полюванням та проводить жеребкування стрілецьких номерів, починаючи з мисливців-гостей;

4) збірка закінчується сигналом «На лови!», після чого мисливці виходять на полювання.

2. Злам

1) злам у мисливстві використовують для комунікації та обрядовості:

а) віхи – для передачі повідомлень та узгоджень дій на полюванні;

б) мисливський злам – гілка вкладає до капелюха, вирізняє успішного мисливця серед інших;

в) злам дичини – обряд на полюванні, який виявляє повагу до дичини і засвідчує право власності на неї;

г) злам останньої поживи – віддання шани впольованій тварині;

г) святковий злам, який використовують на посвятах, фестинах тощо;

д) злам жалоби – траурний символ, яким проводжають членів мисливської спільноти у кращий світ, злам перемотують жалобною стрічкою і кладуть на домовину під час поховання мисливця.

2) зламом може бути тільки зламана і в жодному разі не зрізана, зелена гілка хвойного дерева, дуба, вільхи, а в разі відсутності – іншої рослини; зазвичай перевагу надають шпильковим деревам, але якщо поруч немає перелічених видів дерев, можна використати інші довколишні рослини, окрім осики.

3) мисливський злам:

а) ним відзначають мисливця, який вполював певну дичину; традиційно мисливським зламом нагороджували за добування всіх копитних, великих хижаків, лиса, бабака, а з птахів – глушця, тетерука, дрофи, слукви; якщо мисливець полює індивідуально, то й обряд проводить самостійно; мисливець ламає невелику гілку з дерева – трипаростковий пагін, символічно вмочує її у багро

впольованої тварини, прикладаючи до рани; злам вкладають у свій капелюх з правого боку і носять до кінця дня полювання; навіть якщо мисливець впольовав кілька тварин, у капелюсі повинен бути лише один мисливський злам; якщо на індивідуальному полюванні присутній представник розпорядника чи інша людина, тоді обряд проводить один із них;

б) у випадку колективного полювання мисливським зламом відзначають під час церемонії покоту; голова колективу чи розпорядник полювання символічно вмочує гілку в багро впольованої тварини, тримаючи лівою рукою капелюх або мисливський ніж, кладе на нього злам відломленим кінцем уперед; притримуючи, передає його успішному стрільцеві, а правою рукою потискає руку мисливцеві, вітаючи його усталеним мисливським вітанням; мисливець стоїть випроставшись, приймає злам лівою рукою, потискаючи руку розпорядникові, дякує і легко вклоняється; вкладає мисливський злам у свій капелюх з правого боку; гілка мусить бути закладена зовнішнім боком хвої; звучить відповідний сигнал покоту для цього ґатунку здобутої дичини; і під час вручення, і тоді, коли звучать сигнали покоту, усі стоять із непокритою головою, тримаючи капелюхи в лівій руці; незалежно від того, скільки тварин впольовав мисливець, його нагороджують на покоті тільки один раз і на його капелюсі розміщують лише один злам упродовж одного дня полювання;

в) заборонено нагороджувати мисливським зламом стрільця, якщо під час здобуття тварини він порушив законодавство, мисливську етику чи окремо визначені умови проведення полювання.

4) злам дичини:

а) виконують зламаною й необробленою гілкою, розміром приблизно з половину довжини руки, перевагу надають тим самим видам дерев, що й при мисливському зламі;

б) згідно з мисливськими традиціями гілку зламу дичини кладуть тільки на копитних звірів;

в) обряд відбувається відразу після добування тварини; успішний мисливець підходить до дичини, знімає капелюха, вклоняється чи стає на праве коліно; бере злам і прикриває знак (отвір) від кулі на тварині, якщо здобуто самця, то гострий кінець зламу вказує на роги чи ікла, а у випадку здобуття самиць гілку спрямовують зламом у зворотному напрямку; також злам дичини обов'язково лежить на тваринах під час проведення церемонії покоту.

5) злам останньої поживи:

а) це невелика гілка зламу відповідного дерева, яку вкладають до пащі чи дзьоба здобутої тварини; важливо, щоб гілка не була замащена багром впольованої тварини; використовують рослини тих самих видів, як у попередніх випадках;

б) обряд здійснює успішний мисливець відразу після здобуття тварини, після проведення мисливського зламу і зламу дичини; злам останньої поживи дають тільки ратичним звірам та бабакові, а з птахів – глушцю, тетерукові й орябку; якщо тварину впольовано з порушенням закону чи мисливської етики, тоді мисливський злам не вручають, але обряди зламу останньої поживи, зламу дичини і церемонію покоту обов'язково проводять.

3. Покот

1) церемонія завершальної стадії мисливського дня, коли добутих тварин кладуть на зламані гілки шпилькових чи листяних дерев (перевагу надають хвойним) або на голу землю; в останньому випадку перед цим зі зламаних гілок на землі формують прямокутник, по його кутах запалюють багаття; периметр прямокутника з одного боку не замикають – це так звана «Брама», через яку на «Покот» заносять та розкладають добуту дичину; коли всю дичину розкладено, браму «зачиняють» зламаними гілками; після цього вважається неетичним заходити на покот і заборонено переступати периметр до закінчення церемонії; великі тварини мусять бути вже випатраними; розкладають дичину без поспіху; важливо дотримуватися чітких правил: добута звірина на покоті лежить відповідно до ієрархії (рис. 2).

2) ієрархічно дичину ділять на велику і малу, а також на ґатунки (види):

а) велика дичина: зубр, ведмідь, вовк, рись, лось, олень благородний, олень велиmistий, лань, козуля, козиця, муфлон, кабан, бобер; перо – глушець, дрофа;

б) мала дичина: шакал, лисиця, борсук, видра, єнотоподібний собака, норка, куниця лісова, куниця кам'яна, тхір, бабак, вивірка, заєць, кріль, ондатра; перо – птахи лісові (тетерук, орябок, слуква), польові або лучно-степові (фазан, куріпка, голуб, перепілка), коловодні та водоплавні (пастушки, кулики, качки, гуси).

3) порядок викладки дичини:

а) тварини повинні лежати на правому боці;

б) спочатку викладають усіх звірів, починаючи з крупних копитних, закінчуючи птахами;

в) перший ряд – то найповажніша здобич відповідно до ієрархії;

г) спочатку розкладають трофейних самців відповідного розміру, потім самиць відповідного розміру, а потім молодих тварин за розміром;

ґ) новий ґатунок тварин починає новий ряд;

д) залежно від того розкладають велику чи малу дичину, кожну десяту тушу висувують відповідно на третину (велика дичина) або половину (мала дичина) її довжини вперед у видовому ряді; потрібно стежити, щоб загальний розклад покоту був ширший ніж глибший, тому згідно з цим правилом, коли є невелика кількість трофеїв, дичину можна групувати, враховуючи ієрархію, але хижаків завжди розкладають в окремому ряді;

е) копитним звірам кладуть злам останньої поживи і злам дичини.

4) по кутах покоту запалюють багаття або смолоскипи, лунає сигнал «Збірка», усі шикуються; мисливці стоять зі знятими головними уборами, незачохленими розрядженими рушницями на плечі, обличчям до голів дичини; розпорядники полювання вишиковуються навпроти мисливців, сурмачі – праворуч від розпорядників, а нагоничі, помічники та гості шикуються навпроти сурмачів; усі учасники розміщуються так, щоб не затуляти вогні.

5) лунає сигнал «Усім!»; керівник нагінок доповідає розпоряднику про результати полювання; мисливці дякують Богові та святим небесним покровителям;

потім відбувається відзначення мисливців мисливським зламом; після закінчення мелодії останнього сигналу покоту вдягають головні убори.

6) якщо на полюванні немає сурмачів, дичину вшановують короткочасним мовчанням зі зняттям головних уборів.

7) під час покоту також проводять визначення «Короля полювання», обряди «Посвята у мисливці», «Пасовання» і церемонію «Помазання».

8) на завершення розпорядник або голова колективу оголошує закінчення полювання, лунають сигнали «Кінець ловам» і «Галялі», усіх запрошують на «Заключну загінку», подають сигнал «Гощення».

4. Посвята

1) мисливська посвята – урочистості, коли до мисливського братства приймають початківця; церемонія посвяти в мисливці має багато спільного з посвятою в лицарі, її очолює голова колективу або старійшина – один із найповажніших за віком чи стажем мисливців; звучить сигнал «Усім!»; початківець стає на ліве коліно на зламаних смерекові, дубові чи інші гілки, тримаючи в лівій руці притиснутим до грудей капелюх; усі учасники дійства, крім старійшини, знімають головні убори і тримають їх у лівій руці; старійшина тричі символічно вдаряє боковою стороною леза мисливського ножа по чергово по правому та лівому плечі нового мисливця і промовляє текст посвяти, який не зачитує, а виголошує:

«Перший удар посвячує Вас у мисливці, і нехай святий покровитель полювання оберігає Вас!»

Другий удар повинен дати Вам сил завжди вчиняти правильно!»

Третій удар повинен зобов'язати Вас ніколи не відмовлятися від мисливської честі!»

2) початківець промовляє наступний текст присяги (клятви), де обіцяє дотримуватися мисливської справедливості та не ганьбити честі мисливця:
«Я, (ім'я та прізвище), добровільно вступаючи до лав українських мисливців, – урочисто клянусь!

*Старанно дотримуватися етичних норм,
 полюючи поважати право дичини на порятунок!*

*Шанобливо дотримуватися мисливської честі,
 добросовісно виконувати покладені обов'язки!*

*Дбайливо піклуватися та примножувати багатства природи
 рідного краю для нащадків!*

*Істинно відроджувати і берегти мисливські традиції та культуру предків,
 робити гідний внесок до здобутків минулих і теперішнього поколінь!*

*Сумлінно дбати про формування позитивної суспільної думки
 та добре ім'я українського мисливця!»*

3) за тим найстарший мисливець урочисто оголошує:

*«Звертаюся до великого братства українських мисливців й оголошую всім,
 що (ім'я та прізвище початківця) тепер є нашим побратимом!»*

У разі посвяти жінки в мисливиці вживають вислів «нашою посестрою».

4) новопосвячений мисливець встає з коліна, присутні вітають його рукостисканнями та побажаннями «Много стріч!» і т.п.; старійшина вручає святковий злам; водночас може бути вручено членський квиток товариства, Національної спілки, тематичну грамоту, сертифікат тощо; сурмач (якщо присутній) подає сигнал «Галлялі», новопосвячений встромлює святковий злам у капелюх з лівого боку, одягає головний убір, дякує святому покровителеві колективу, наставникові, який привів його в мисливське братство, старійшині і всім присутнім мисливцям та стає до їхніх лав.

5) після закінчення полювання новопосвячений мисливець вдячно гостить своїх побратимів на «Заключній загінці».

5. Пасовання на ловця

1) здавна вважалося, що справжнім мисливцем ставали лише тоді, коли добували свою першу велику здобич; на церемонії пасовання, що її очолює голова колективу, старійшина чи господар (розпорядник) ловів, мисливець стає на ліве коліно і кладе ліву руку на голову свого трофею; усі, крім мисливця, який здійснює пасовання, перебувають із непокритою головою; під час нанесення символічних ударів боковою стороною леза мисливського ножа по плечу мисливця старійшина наголошує на морально-етичних принципах мисливства, збереженні природної та культурної спадщини предків; мисливця урочисто проголошують лицарем святого покровителя полювання та нагороджують мисливським зламом згідно з обрядовими правилами.

2) у випадку, коли мисливець здобув велику дичину з порушенням законів чи мисливської етики, пасовання і нагородження не здійснюють; пасовання здійснюють лише один раз у житті так само, як і мисливську посвяту.

6. Помазання

1) давня мисливська традиція – відзначення мисливця під час першого в житті добуванні дичини кожного ґатунку; помазання може бути проведено на місці добування дичини або на збірці, але обов'язково перед її патранням.

2) усі мисливці знімають капелюхи; розпорядник полювання, голова або старійшина колективу, вмочує палець в багро добутої тварини та робить ним риску на щоці успішного мисливця, оголошує його гідним ловцем саме того ґатунку дичини, що впольовано; побратими вітають мисливця рукостисканнями, одягають капелюхи, а нагороджений мисливець дякує всім присутнім; багрянний слід на обличчі не стирають до кінця мисливського дня.

7. «Заключна загінка»

1) символічна назва, яка полягає в урочистому підбиванні підсумків полювання в дружньому товаристві, розмовах, піснях при ватрі та гощеннях традиційними стравами.

2) під час «Заключної загінки» зброя завжди зачохлена, разом з боєприпасами належно зберігається в недоступному для сторонніх осіб місці та до наступного дня не використовується.

8. «Мисливський суд»

1) дійство, де учасники несуть умовну відповідальність за несуттєві порушення мисливської дисципліни, традицій, установлених розпорядником умов полювання тощо; усе відбувається в жартівливій формі та, зазвичай, під час «Заключної загінки»; трьох шанованих мисливців колективу (голову, старійшин, ветеранів, членів дисциплінарної комісії) обирають суддями; ще один мисливець виступає обвинувачем порушника, а інший захисником; може бути й «Судова охорона», яка «притягує» обвинуваченого до «Суду».

2) судді, обвинувач та захисник повинні максимально використовувати гумор і кмітливість, щоб зробити процес веселим та дотепним для всіх, і в жодному разі без елементів відвертих образ чи приниження.

3) вирoki «Суду» повчальні та, водночас, жартівливі й умовні, а «штрафи» символічні.

4) серйозні дисциплінарні проступки або такі, що містять ознаки адміністративного чи кримінального правопорушення, не обговорюють на «Мисливському суді»; у таких випадках їх розглядають дисциплінарні комісії, а про факт скоєння невідкладно повідомляють користувачеві мисливських угідь та, за необхідності, природо- чи правоохоронним органам.

Рис. 1 – Схема збірки

Рис. 2 – Схема покоту

Додаток 2

ОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО МИСЛИВСЬКОГО ПАРАДНОГО ОДНОСТРОЮ

Автори: Дмитро Ляляєв та інші

В основі однострою закладено традиційний крій мисливського піджака (маринарки), який розповсюджений серед класичного мисливського вбрання європейських країн.

За прототип національної емблеми взято стилізоване гербоподібне зображення князівського символу часів Київської Русі – «Сокіл, що атакує».

Маринарка – зелено-коричневого кольору (система підбору кольорів Pantone – код 581), зі стоячим коміром, застібається на п'ять рогових, або з імітацією рогу, гудзиків. По обох боках піджака, на рівні поясу, розташовані кишені з роговими гудзиками. На лівому боці на рівні грудей невелика коса кишенька.

Комір, кишення на грудях, кишені по боках та передня частина піджака, у місці розташування гудзиків, підшиті світлокоричневою замшею (Pantone – код 724).

На комірі, з обох сторін, під кутом 45° розташовується вишита чи прикріплена у формі значка національна емблема золотого кольору (Pantone – коди 108-110) розміром 25х15 мм.

Штани – аналогічного зелено-коричневого кольору, класичного чоловічого крою з косими кишеннями.

Краватка – зелено-коричнева з національною емблемою (розмір 50х30 мм, кут 180°) золотого кольору посередині.

Жіночий однострій має маринарку класичного приталеного крою та класичну спідницю до коліна. Кольори одягу і фурнітури – аналогічні чоловічим.

До одностроїв рекомендується українська вишита сорочка – полотно зелено-коричнєве, вишивка будь-яких перелічених у додатку 2 кольорів та їх відтінків, або звичайна сорочка білого чи у світлу клітинку відтінків і класичний широкополий мисливський капелюх або капелюх типу «Тіроль».

Додаток 3

НАЦІОНАЛЬНИЙ МИСЛИВСЬКИЙ ГІМН

ТЕКСТ

Автори: Марія Власенко та інші

Мисливці, браття дорогі!
Ми вартові довкілля нашої Держави,
Примножуєм та бережемо дари,
Що Богом дані для святої справи!
Споконвіків, зі зброєю в руках,
Рішуче ми стоїм в запеклім бою
Супроти звірокрадів й ворогів –
З підступною північною² ордою!
Супроти звірокрадів й ворогів –
З підступною північною ордою!
Панове, єднаймося в полях,
В громадах, війську, скрізь у спільній справі.
Плекаймо нашим дітям у серцях
Любить тваринний світ, дерева й трави!
Українська Земле, славити Тебе
Є гордим кредом справжнього мисливця
Твоїй красі присвячуєм себе,
І з вдячністю дозволь Тобі вклониться!
Хранити обіцяємось Тебе,
І з вдячністю дозволь Тобі вклониться!
Хранити обіцяємось Тебе!
І з вдячністю дозволь Тобі вклониться!

Примітка: ² – До 2125 року в побутовому виконанні рекомендовано замість слів «північною» використовувати слова «російською», «московською» тощо.

Прослухати

ПАРТИТУРА

Композитор та аранжувальник

БЕКІРОВ Усеїн Ризайович (Заслужений артист України, доктор філософії, творчий консультант кафедри ЮНЕСКО НМАУ імені П.І.Чайковського)

Melody

Piano

Мисливці, браття дорогі!

5 Ми вартові довкілля нашої Держави, Примножуєм та бережемо дари,

9 Що Богом дані для святої справи! Споконвіків, зі зброєю в руках, Рішуче

13 ми стоїм в запеклій бою Супроти звірокравців й ворогів —

17 З підступною північною ордою! Супроти звірокрадів й ворогів —

21 З підступною північною ордою! Панове, єднаймося в полях,

25 В громадах, війську, скрізь у спільній справі. Плекаймо нашим дітям у серцях —

29 Любить тваринний світ, дерева й трави! Українська Земле, славити Тебе Є гордим

33 кредом справжнього мисливця Твій красі присвячуєм себе,

37 з вдячністю дозволь Тобі вклониться! Хранити обіцяємось Тебе!

41 з вдячністю дозволь Тобі вклониться! Хранити обіцяємось Тебе!

45 з вдячністю дозволь Тобі вклониться!

Додаток 4

НАЦІОНАЛЬНИЙ МИСЛИВСЬКИЙ МАРШ

ПАРТИТУРА

Прослухати

Ансамбль "Лісові сурми"

Роман Волчовський та інші

♩ = 100

PLASS 1 *f*

PLASS 2. *f*

Par For... *mf*

Par For... *f*

Додаток 5

ОСНОВНІ МИСЛИВСЬКІ СИГНАЛИ

ПАРТИТУРА

Збірка

Вітання

На лови!

Нагінка вперед

Заборона пострілу в загін

Розрядити зброю

Збір мисливців

Стій!

Гощення

Пасовання

Закінчення полювання

Король полювання

З полем!

Вовк або рись на покоті**Лось на покоті****Олень на покоті****Лань на покоті****Козуля на покоті****Муфлон на покоті**

Кабан на покоті

Лисиця на покоті

Єнотоподібний собака на покоті

Хижак на покоті

Заєць на покоті

Кролик на покоті

Перо на покоті

Підписано до друку 10.10.2024 р.
Формат 60х84/16. Ум.-друк. арк. 0,93

Упорядник і видавець

Роман Микитюк

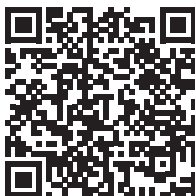
Художники

Валерій Сюрха та інші

Видавництво

«ЕКО-інформ»

Електронна версія
Кодексу українського мисливця

Кодекс, який ви тримаєте в руках, створений на основі кращих європейських зразків, з урахуванням ключових елементів української національно-культурної ідентичності, викликів сучасності та є одним із найзмистовніших серед світових аналогів.

Підписантами першої редакції видання згуртовано виступили провідні галузеві громадські об'єднання, вищі навчальні заклади й підприємства нашої держави. Разом з колективом авторів вони рекомендують вам дотримуватись його принципів, демонструючи зразкову самоорганізованість і непохитну єдність.

Нехай викладені в Кодексі основи мисливської честі та рядки національного мисливського гімну будуть для вас головними дороговказами на шляху побудови новітньої історії вітчизняної мисливської спільноти, любові й піклування про благополуччя довкілля і громадян України.

